

Copyright © 2020 Aramis Print s.r.l. pentru prezenta ediție în limba română.

Toate drepturile rezervate. Nicio secțiune din această carte nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, incluzând fotocopierea, înregistrarea audio sau orice altă formă de stocare a informației, fără acordul în scris al editorului.

Redactare: Andrei Covaciu, Iuliana Voicu

DTP: Irina Geambașu

Corectură: Eugenia Oprea

Copertă: Iulian Bogaciev

ISBN: 978-606-009-267-4

Aramis Print s.r.l. • Redacția și sediul social:

B-dul Metalurgiei nr. 46-56, cod 041833,
sector 4, București, O.P. 821 C.P. 38,

tel.: 021.461.08.10/14/15; fax: 021.461.08.09/19

e-mail: office@edituraaramis.ro

Departamentul desfacere: tel.: 021.461.08.08/12/13/16, fax: 021.461.08.09/19;

e-mail: desfacere@edituraaramis.ro

www.librariaaramis.ro

www.edituraaramis.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PETROVICI, JASMINKA

Totul va fi bine / Jasminka Petrovici; trad. de Georgina Ecovoiu. - București:

Editura Aramis, 2020

ISBN 978-606-009-267-4

I. Ecovoiu, Georgina (trad.)

821.163.41

JASMINKA PETROVICI

TOTUL VA FI BINE

TRADUCERE DIN LIMBA SÂRBĂ
DE GEORGINA ECOVOIU

București, 2020

În urma ta pe scări... Dragul meu Peticel, îți sunt recunoscător și-ți mulțumesc pentru tot ce ai făcut pentru fiica noastră... Ți-ai îndeplinit misiunea și acum ai vrea să pleci. Te vor aștepta alți copii! Deschid ușa de la intrarea în bloc. Privesc în urma ta, văd ce repede alergi. Nu, nu ai voie să privești înapoi. Ți-e teamă că m-ai vedea alergând după tine. Sunt oare dragostea și libertatea compatibile? Se poate bucura omul de puțină liniște în viață? Sunt ăștia stropi de ploaie sau lacrimile mele? Adio, Peticel! Adio! Îți mulțumesc încă o dată pentru tot ce ai făcut pentru noi. Mă uit la tine cum dispari în depărtare. Constat că te simți fericit pentru că ești liber. Mă uit și învăț.

Dragă Peticel, tata Dule îți trimite un pupic dulce pe botșorul acela frumos și inteligent al tău!

CUPRINS

PARTEA I

MĂ DOARE, MĂ DOARE TARE.....	5
Mulțumiri.....	9
Teodora, șaptesprezece ani.....	11
Vukan, șaptesprezece ani.....	19
Silvana, șaisprezece ani.....	26
Admir, optsprezece ani.....	31
Astor, cinci ani.....	39
Sania, cincisprezece ani.....	43
Blacky, șaisprezece ani.....	48
Iovana, șaptesprezece ani.....	53
Petar, șaptesprezece ani.....	57
Maia, șaisprezece ani.....	62

PARTEA A II-A

MULȚUMESC.....	67
Ielena, douăzeci de ani.....	71
Mira, patruzeci și doi de ani.....	77
Liubița, optsprezece ani.....	83
Miloș, douăzeci și patru de ani.....	89
Dara, patruzeci și opt de ani.....	94
Mina, șaptesprezece ani.....	98
George, optsprezece ani.....	104
Otman, șaptesprezece ani.....	110
Danko, optsprezece ani.....	115
Dușan, patruzeci și doi de ani.....	120

PARTEA I

MĂ DOARE,
MĂ DOARE TARE

TEODORA, ȘAPTESPREZECE ANI

N-am încuiat ușa. Nu-mi place să te încui în casă când ies. Lucrurile se țin sub cheie, nu oamenii. Tu dormeai. Am coborât la magazin să cumpăr șampon și am crezut c-o să mă întorc repede. Magazinul se află chiar la colțul blocului. Am avut însă ghinionul s-o întâlnesc pe Liubița. Începuse să-mi povestească despre Lana, care se tunsese chilug. Turuia întruna. Eu n-am făcut altceva decât să dau din cap, dar, în momentul în care i-a sunat mobilul și mi-a făcut semn să aștept, m-am îndepărtat în grabă, lăsând pe altcineva să asculte povestea despre Lana. Pur și simplu, am plecat fără să-mi iau la revedere. În magazin era multă lume. La casă era întotdeauna o coadă mare. Ar fi trebuit s-o rog pe casierită să facă o excepție și să-mi încaseze banii pentru șampon peste rând, dar n-am făcut-o. Întorcându-mă acasă, în timp ce urcam cu liftul, simțeam un gol în stomac... Gânduri negre... Am stat prea mult la cumpărături... Femeia de la casă s-a tot căznit să-mi vâre flaconul în pungă, nereușind însă s-o desfacă. M-am

infuriat, i-am smuls flaconul și am tâșnit afară din magazin. Re Casierița striga în urma mea *Domnișoară, ați uitat restul!* Am iuțit pasul fără să mă mai uit înapoi. Presimțiri sumbre m-au năpădit. Mi se părea că și liftul mergea mai încet ca de obicei. Eram foarte agitată. Doamne, ce gânduri teribile! În momentul în care am ajuns în fața apartamentului, mi-am dat seama ce se întâmplase. Ușa era larg deschisă, iar eu am realizat... Parcă știussem...

Doamne! Cum am putut să întârzii atât? Ar fi trebuit s-o rog pe femeia de la casă să-mi încaseze peste rând banii, dar n-am făcut-o. Am acceptat resemnată să stau la coadă, aștepând să-mi vină rândul. Când am intrat în cameră și am văzut patul gol, am înțeles... Am înțeles că tu plecaseși de acasă și ieșiseși pe stradă. Deși știam că ai ieșit, te-am căutat totuși prin toată casa, uitându-mă prin toate camerele, în baie, pe balcon – chiar și sub pat am verificat. *Buni, unde ești, buni? Unde te-ai ascuns?* Te căutam cum mă căutai tu pe mine când eram copil. Îmi amintesc cât de mult îmi plăcea să mă ascund în spatele fotoliului din dormitor. Acum, eu te caut cu disperare pe tine. Până și în sertare am verificat...

Cel mai rău îmi pare că ai plecat doar în cămașa de noapte. S-a lăsat deja întunericul și afară se face tot mai rece. Ies în stradă și alerg ca o bezmetică. Mă uit printre mașinile parcate lângă trotuar. Te caut alergând prin ganguri. Întreb trecătorii dacă nu cumva te-au văzut, dar aceștia scutură din

cap, uitându-se la mine cam ciudat. Dar mie nu-mi pasă. Nu mă interesează ce cred ei despre mine. Acum aș putea să-i trântesc verde-n față Liubiței: *Încetează! Puțin îmi pasă că Lana s-a ras în cap!*

Continui să alerg pe stradă. Intru în barul de vizavi, gândindu-mă că poate ți s-a făcut sete, sau poate că ai intrat și te-ai așezat doar ca să-ți tragi sufletul. *La debutul bolii Alzheimer, amintirile pe termen lung rămân, de obicei, intacte, în timp ce amintirile pe termen scurt devin vagi. Persoana afectată uită anumite conversații sau repetă întrebări la care a primit deja răspuns. Boala perturbă discursul, astfel încât pacienții se chinuie să găsească anumite cuvinte comune. Când nu-ți mai aminteai rețeta pentru chec, am plâns eu. Apoi, când mi-ai uitat numele, ai vărsat tu lacrimi.*

Intru în magazinul de alături, unde fuseserăm săptămâna trecută ca să-ți cumpăr o pălărie. Vânzătoarea m-a atenționat atunci că modelul pe care l-am ales este foarte scump. Eu i-am retezat-o scurt: *Bine, atunci dați-ne două. Pe prima o s-o punem imediat pe cap, iar pe cealaltă s-o împachetați.* De altfel, ție ți-au plăcut întotdeauna pălăriile, care, recunosc, îți și vin bine. Mama ne trimite bani mereu. O plătesc destul de bine acolo, la centrul de emigrări. Nici nu-i de mirare, doar vorbește cinci limbi străine. Tot insistă să mergem la ea. Ar vrea ca eu să mă înscriu acolo la facultate, iar pe tine să te ducă la un azil de bătrâni. Ne asigură că acolo, în Norvegia, se respectă drepturile omului, că statul are grijă de cetățenii lui, că învățământul e la

un nivel înalt, iar asigurarea de sănătate așigderia. Recunosc, buni, sunt momente în care mă exasperezi atât de tare încât îmi vine să te arunc pe geam cu tot cu pat. Mă înnebunești, pur și simplu. Atunci aș vrea să te trimit la mama cu primul avion, dar când îmi trece furia îmi dau seama că noi două ne simțim cel mai bine aici, în casa noastră. Ce să căutăm noi la Oslo? Zău așa! Eu, să zicem că, de bine, de rău, aș reuși să învăț limba aceea, dar tu...? Ce te-ai face? Cum ai cere tu să fii pieptănată, să te dea cu parfum, să te rujeze? Zău așa! Tu ești obișnuită cu perna ta, cu așternuturile tale, cu patul tău. *Situațiile stresante, precum ar fi pierderea unei ființe dragi sau mutarea într-un loc nefamiliar, pot accentua Alzheimerul.*

Constat că ți-ai pus pe cap pălăria când ai ieșit în stradă, dar ai uitat să-ți pui încălțările. Nu-i nimic, se mai întâmplă. *Cauzele apariției acestei afecțiuni sunt insuficient cunoscute.* Mă apropiu în fugă de magazinul de haine. Intru, mă reped spre o cabină de probă și încep să lovesc cu pumnul în ea. De după perdea apare o doamnă aproape dezbrăcată care se uită la mine mirată. Constat, deci, că nu ești nici aici. Continui să te caut. Mă uit în toate părțile, intru, ies, alerg... Te caut cu disperare, iar tu... nicăieri. Poate că ai intrat în bancă, îmi zic. Poate că te-ai vârat în spatele ghișeului? Un angajat mă prinde de braț. Îl împing. El cheamă agentul de la pază. Îmi spune ceva, dar eu nu-l aud. N-am timp să dau explicații. Ies iarăși, valvârtej, în stradă. Alerg, caut, caut... Poate că ai intrat în cofetărie! Cum de nu mi-a dat prin cap asta mai devreme?! Știu că ție îți place piureul de castane cu frișcă. Poate că te-ai așezat la o măsuță

și mă aștepți. Aveai pe cap pălăria. Ne aduseseră atunci tava... începuserăm să mâncăm piureul și să bem limonadă, când, dintr-odată, ai împins paharul, care s-a răsturnat, lichidul s-a prelins pe blugii și pe tenișii mei, pe rochia ta, pe poșetă. Ne-am ridicat repede de la masă, părăsind cofetăria. Tu erai supărată, furioasă, ți-ai dat cu pălăria de pământ. *Persoana devine neobișnuit de nervoasă, iritabilă, agitată, schimbându-și brusc comportamentul.* Nu te găsesc nici aici, la cofetărie. Unde, Doamne, aș putea să te mai caut? Încotro s-o iau; spre stânga, spre dreapta...?

Cândva, eu eram cea care nu reușea să-și lege șireturile, să-și taie șnițelul în farfurie, să citească o frază. Tu erai cea care mă ajutai. Acum, tu nu mai reușești să te închei la nasturi, să oprești aragazul, să te semnezi, iar eu sunt cea care te ajută. *Adeseori apar tulburări ale ritmului somn-trezire, rătăcirii necontrolate care debutează cu plecarea de acasă.* Mai plecai tu și altă dată de acasă, dar eu reușeam de fiecare dată să te prind din urmă înainte de a ajunge la colțul blocului. Credeam că boala ta se manifestă chiar așa cum este descrisă pe internet. *Boala Alzheimer este o afecțiune care determină moartea celulelor nervoase, ceea ce îngreunează transmiterea semnalelor de la creier în restul corpului. Simptomele bolii sunt greu de distins de la începutul acesteia. O persoană afectată de Alzheimer are probleme de gândire, de judecată și de memorie, ceea ce întrerupe ritmul normal al vieții acesteia. Moartea celulelor nervoase se produce treptat, pe o perioadă de câțiva ani.* Nu, mi-am zis eu, tu faci excepție, la tine nu se manifestă chiar așa...

Doamne, ce n-aș da să te gădesc! Aș da orice. *Persoanele afectate au de multe ori obsesia că li s-au furat bani sau unele obiecte personale... Acuzațiile de furt sunt adresate de obicei persoanelor apropiate.* Of, ce n-aș da să te gădesc! *Un asemenea comportament se interpretează de obicei greșit, ceea ce poate duce la deteriorarea relațiilor de familie.* Doamne, cât n-aș da să te gădesc, să te gădesc! *Există un tratament care ajută la atenuarea simptomelor Alzheimerului, dar boala este incurabilă.* Pe stradă se aprind luminile. Trepidează pe panourile publicitare, se schimbă culorile semafoarelor, farurile luminează fețele oamenilor. Ce m-o fi apucat să mă opresc să ascult trăncăneala Liubiței? De ce am acceptat să pierd atâta vreme la coadă? Nici măcar nu era urgent să mă spăl pe cap. Of, îmi vine să mă rad și eu în cap!!! Doamne, ajută-mă s-o gădesc! Promit că o să mă rad în cap ca să nu mai fiu nevoită să mă duc la magazin, să cumpăr șampon, să mă înfurii pentru că o casierită neîndemânatică nu reușește să desfacă o pungă de plastic. Alerg pe bulevard. Ar fi trebuit să încui ușa la plecare.

Ce n-aș da să te gădesc! Să te gădesc... Mi s-a uscat gura. Dumnezeule! Dacă te-a lovit vreo mașină?! Dacă te-a dus cineva la nebuni? Dacă te-au luat gaborii? Dacă te-a maltratat vreun vagabond? Dacă ți-e rece? Dacă ți-e teamă? Mi s-au încheștat fălcile. Dacă n-o să te mai gădesc? Mătușa Biba a ieșit, tot așa ca tine, pe stradă, și n-a mai găsit-o nimeni niciodată. Niciodată! Îmi vine să urlu, să sparg geamurile vitrinelor, să vărs. Unde ești, buni? Mătușa Biba n-are nici mormânt. A dispărut de parcă ar fi înghițit-o pământul. Îmi vine să leșin.

Transpir. Sunt îngrozită! Dacă n-o să te mai gădesc? Mă sprijin de stâlpul semaforului. Îmi vine să-mi rup nasturii de la geacă, să mă arunc în fața tramvaiului. Unde să te mai caut? Încotro s-o apuc? De ce n-oi fi încuiat eu ușa?! Mătușa Biba, dispărută fără urmă. Nici de o înmormântare creștinească n-a avut parte. Văd negru în fața ochilor. Observ o pălărie. Poate mi se pare! Ești cumva chiar tu?

Pe lângă pierderile de memorie, boala Alzheimer poate cauza confuzie și modificări ale comportamentului, schimbarea dispoziției, o judecată slabă și o igienă precară. Da, ești chiar tu! Stai în fața librăriei și te uiți la cărțile expuse în vitrină. Mă mișc cu precauție, precum pisica, sperând să nu te sperii. Te ating. Ai mâna rece. Tremuri. Stai liniștită, mergem acasă acum. Dar hai să-ți aranjez mai întâi pălăria. Uite ce strâmb stă...! Tu ești o doamnă, trebuie să arăți ca atare. Așaaa! După ce o să-ți fac un duș fierbinte, o să te simți mai bine. Să știi că am cumpărat șampon. Poți să te speli și pe cap... Într-un final, bolnavii de Alzheimer *sfârșesc prin a fi imobilizați la pat.*

Buni, am atât de multe să-ți povestesc. Știi, am întâlnit-o pe Liubița... Cum adică care Liubița? Păi, prietena mea, căreia tu i-ai dăruit eșarfa ta albastră de mătase... Ei, acea Liubița m-a oprit să-mi povestească despre Lana și despre cum s-a ras ea în cap. Să știi că mă bate gândul să fac și eu asta. Ce nevoie mai am eu de păr? Dar, te rog, nu-i spune nimic mamei despre episodul ăsta. Ei, n-o să-i spunem nici că te-ai rătăcit, de acord? Știi cum e ea! Iar o să începă povestea cu azilul... Nu ești tu

pentru azil. Tu te simți mult mai bine aici, la noi acasă, nu-i așa? Hai, spune-mi că te simți mai bine acum. Azi-dimineață chiar te-am surprins zâmbind. Să știi că nu mi-a scăpat asta. Hai, te rog, buni, zi-mi că te simți mai bine. Vai, dar de ce mă lovești? Oprește-te! Sunt eu, Teodora... Sunt eu, Tea, Tea ta... Sunt nepoata ta. Heei! Încetează să mai dai în mine pentru că mă doare, mă doare tare.

VUKAN, ȘAPTESPREZECE ANI

Bunul meu Dumnezeu, fii alături de mine, nu mă părăsi...
Imediat după ce o să termin clasa a douăsprezecea, mă voi retrage la Mănăstirea Kovili. Abia aștept. Acolo sunt frații mei, frații mei și Tu, Tatăl meu ceresc. Acolo mă așteaptă liniștea și tihna. Până atunci, nu conțin să număr lunile, zilele, orele, minutele, chiar... Număr și mă rog întruna...

Doamne, ajută-mă să accept tot ce-mi oferă ziua de astăzi și să mă încredințez întru totul voinței Tale divine. Îndrumă-mi, Doamne, pașii și ajută-mă în fiecare clipă a zilei de astăzi. Călăuzește-mi gândurile și simțurile în tot ceea ce fac și în tot ceea ce spun. Nu mă lăsa, Doamne, să uit în vreun moment că totul vine de la Tine.

Învăță-mă să mă port cuviincios și corect cu semenii mei, să nu supăr și să nu întristez pe nimeni.

Doamne, dă-mi puterea să îndur încercările din ziua de azi și să fac față la tot ce-mi aduce ea. Călăuzește-mi voința și învață-mă cum să mă rog, să cred, să sper, să îndur, să iert, să iubesc.